

AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁG KÖNYVTÁROS EGYESÜLETE ÉS A MAGYAR KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETE EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁST KÖTÖTT

Billédi Ferencné

Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Kulturális, tudományos intézmények tevékenységének természetes része a nemzetközi kapcsolatok különféle formáinak ápolása. A könyvtári-információs területen évszázados múltra tekint vissza a könyvtárak közötti kapcsolat – gondoljunk elsősorban a dokumentumok cseréjére, a könyvtárközi kölcsönzésre –, szinte a könyvtárakkal egyidős. Haszna nemcsak közvetlenül az olvasók ellátásában, a könyvtári munkák színvonalasabb végzésében, de közvetetten magában a könyvtárosi szakma fejlődésében is tapasztalható. Ma, az automatizáció és a távközlés “betörésével” a könyvtári-információs területen az együttműködés egyre kiterjedtebb, egyre több az együttműködő intézmény, s az együttműködés átfogja a funkciók mind szélesebb körét.

Nyugodtan állíthatjuk, hogy a könyvtárak, dokumentációs intézmények lényegi vívmánya az együttműködés, és a modern eszközökkel élve, egyre újabb és hatékonyabb formákat létrehozva nagyszerű eredményeket mutatnak fel.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete szinte megalakulásának pillanatában (1935) megkezdte a nemzetközi kapcsolatok felvételét. Az egyesület kiváló vezetői – *Káplány Géza, Szabó Béla, Trócsányi György, Veredi (Witzmann) Gyula* – 1937-ben már részt vettek a FID és az IFLA párizsi világkongresszusán, s nemcsak passzív jelenlévőkként, hanem aktív hozzászólókként és javaslattevőkként. A kezdeti lépéseket újabbak követték, és minden remény megvolt arra, hogy a magyar könyvtárosok közvetlenül is bekapcsolódhatnak a nemzetközi szakmai életbe.

A kapcsolatok fejlődését, kiterjedését azonban a tragikus történelmi események megakadályozták.

Hosszú szünet után, az egyesület újraéledésének első időszakában azonban először más célokat kellett megvalósítani. Mégis, nem sokkal az újraalakulás után egyesületünk bekapcsolódott az *IFLA (International Federation of Library Associations)* munkájába, s 1965-ben belépett tagjai sorába. Magyar szakemberek rövidesen vezető pozíciókba kerültek az IFLA különféle szekcióiban és bizottságaiban. 1972-ben már olyan nagy feladatra vállalkozott egyesületünk, mint az IFLA 38. konferenciájának megrendezése Budapesten.

Az IFLA-ban való tevékenység jelentősége egyrészt az, hogy a magyar szakmai tapasztalatokat, eredményeket megjelentethetjük a nemzetközi porondon, másrészt az, hogy elősegíti a külföldi tapasztalatok közvetlen megismerését. Az IFLA adta keret ösztönzőleg hat a nemzeti egyesületek és intézmények kétoldalú együttműködésére, programjain (konferenciák, szemináriumok, kerekasztal-megbeszélések stb.) az egyes szakterületek művelői találkoznak és eszmét cserélhetnek egymással. Ilyen alkalmakon folytatták az első beszélgetéseket egyesületünk vezetői a külföldi társegyesület képviselőivel a szorosabb kapcsolatok kialakítása céljából. Így jött létre elsőnek az NDK könyvtár-egyesületével a kétoldalú együttműködési megállapodás 1974-ben, ezt követte 1980-ban a szlovák könyvtárosokkal megkötött egyezmény. Az utóbbi három évben került sor az együttműködés írásos rögzítésére a lengyel (*Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich*), a két osztrák (*Vereinigung Österreichischer Bibliothekare; Verband Österreichischer Volksbibliothekaren und Volksbibliothekare*), a finn (*Suomen Kirjastoseura*) és az angol (*The Library Association = LA*) egyesülettel.

Az egyesületek közötti kapcsolatokban természetesen fontos helyet foglal el a kölcsönös tájékoztatás egymás tevékenységéről, programjairól és a részvétel egymás rendezvényein. A Library Associationnel kötött egyezmény azonban tartalmilag is, formailag is újszerű egyesületünk megállapodásainak sorában. Előkészítése 1984-ben levelezéssel kezdődött, majd 1985 májusában került sor arra, hogy *Russell Bowden*, az LA helyettes főtájtára személyes látogatást tegyen hazánkban a részletek megbeszélése céljából.

A megbeszélések során világossá vált: mindkét fél azt kívánja, hogy az együttműködés tartalmának meghatározásakor és a konkrét programok kidolgozásakor a könyvtáros szakma jelenlegi helyzetéből – amelyet meglehetősen nagy változások jellemeznek – induljanak ki. Mindkét fél egybehangzó kívánsága, hogy pontosan határozzák meg a közös megbeszélések, viták, tapasztalatcserék témáit, mindkét országban mind a könyvtári közösség, mind az egyének szakmai előrehaladását elősegítve. A tárgyalások magyar résztvevői (akik között az egyesület elnökségének tisztségviselőin kívül jelen voltak az *Országos Könyvtárügyi Tanács* és a *Művelődési Minisztérium* könyvtári osztályának vezetői is) tisztában voltak azzal, hogy a nagyobb múlttal rendelkező, fejlettebb könyvtárügyre támaszkodó, kiterjedtebb hazai és nemzetközi tevékenységet folytató, taglétszámában hatszorosan nagyobb LA előnyösebb helyzetben van, mint az MKE, többet képes adni a közös kosárba. Az is kiviláglott azonban, hogy a magyar könyvtári szakmai tapasztalatok néhány témában nagyon is érdeklik az angol könyvtári szakembereket.

A megbeszélések folytatásaként, az egyezmény aláírása előtt személyesen konzultálhattam több vezető könyvtárossal 1985 szeptemberében Londonban, illetve néhány vidéki városban a közös érdeklődésre számot tartó témákról. Ezek után került sor az együttműködési megállapodás témáinak a véglegesítésére.

A megállapodás három részből áll: az első rész tartalmazza az együttműködés alapelveit, a második rész a hosszú távra szóló tartalmi irányokat, a harmadik rész pedig a közvetlen, két évre szóló programokat.

A hosszú távú együttműködés négy témakört ölel fel:

- ◆ könyvtárpolitika és vezetés,
- ◆ felhasználók és szolgáltatások,
- ◆ munkaerő,
- ◆ technológia.

A kétéves együttműködési program – amely az 1986–87-es évekre szól – kiemelkedő pontja egy közös szeminárium rendezése a könyvtárosképzés és továbbképzés témájában; ezt információ- és kiadványcsere egészíti ki. A kölcsönös tanulmányutak témái: számítógépek alkalmazása egyetemi és közművelődési könyvtárakban, közhasznú információs szolgáltatások, a közművelődési könyvtárak irányítása országos és helyi szinten, állományépítés egyetemi és főiskolai könyvtárakban.

Az egyezményt a felettes hatóságok jóváhagyásával 1985. szeptember 20-án Londonban írta alá a két egyesület elnöke. *Köpeczi Béla* művelődési miniszter, aki éppen Londonban tartózkodott, megtisztelte jelenlétével az aláírási aktust.

Joggal remélhető, hogy egyesületünk munkájában az LA-val – és természetesen a többi társegyesülettel – megindított együttműködés számottevő eredményeket hoz. Igazi eredmények azonban csak akkor várhatók, ha a programokban egyesületünk tagjai szívvel-lélekkel vesznek részt, és alkotó módon, újabb ötletekkel gazdagítva töltik meg tartalommal az egyezmények kereteit. Az elképzelések megvalósítása sok szellemi energiát és anyagi ráfordítást igényel. Az egyesület saját erőforrásai mellett szükség van külső támogatásra is. Bízunk abban, hogy továbbra is élvezhetjük a könyvtárügy intézményeinek és irányítóinak anyagi és erkölcsi támogatását. Ilyen alapozással együttműködésünk az LA-val minden bizonnyal kétoldalú lesz, és a “cserében” valóban tudást és tapasztalatot fogunk cserélni.

BILLÉDI Ferencné: Az Egyesült Királyság Könyvtáros Egyesülete és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete együttműködési megállapodást kötött

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete kiterjedt, dinamikus fejlődő nemzetközi kapcsolatokat tart fenn. Ezek sorában új távlatokat nyit az LA és az MKE között az elmúlt évben kötött együttműködési megállapodás.

BILLÉDI, I.: The cooperation agreement between The Library Association of UK and the Association of the Hungarian Librarians

The Association of the Hungarian Librarians maintains extensive and dynamically developing relations. In this respect, new perspectives are opened by the cooperation agreement signed last year between the AHL and LA of UK.

БИЛЛЕДИ, И.: Библиотечная ассоциация и Венгерское общество библиотекарей заключило соглашение о сотрудничестве

Венгерское общество библиотекарей поддерживает динамически развивающиеся международные связи. Новые возможности представляются в связи с заключением в прошлом году соглашения о сотрудничестве с Библиотечной ассоциацией.

BILLÉDI, I.: The Library Association (LA) und die Verein der Ungarischen Bibliothekare haben eine Vereinbarung über die Zusammenarbeit getroffen

Die Verein der Ungarischen Bibliothekare unterhält umfangreiche, dynamisch zunehmende internationale Beziehungen. Unter ihnen eröffnet die in vorigem Jahr getroffene Vereinbarung über die Zusammenarbeit zwischen der LA (Vereinigung der Bibliothekare des Vereinigten Königreichs) und der Verein der Ungarischen Bibliothekare neue Perspektiven.

A Kongressusi Könyvtár alkalmazza az UNIMARC-ot

A Kongressusi Könyvtár (Library of Congress) bejelentette, hogy az IFLA által kifejlesztett UNIMARC formátumban is hozzáférhetővé teszi gépi adathordozón levő katalógusait. A MARC formátumú szolgáltatások összes főbb típusa UNIMARC szerint is hozzáférhető lesz a már bevett USMARC formátum mellett. Ezt az új lehetőséget várhatóan a külföldi könyvtárak és bibliográfiai szervezetek veszik majd igénybe elsősorban.

Az UNIMARC használata a Kongressusi Könyvtárban egy kétéves projekt első szakaszának lezárulását jelenti. A következő szakasz a második UNIMARC konverziós program végrehajtását célozza, amelyben az UNIMARC-ból USMARC formátumba való konverzió megy végbe. Ez lehetővé teszi a Kongressusi Könyvtár számára, hogy más országos bibliográfiai szervezetek rekordjait is felhasználja az osztott katalogizálás során.

Az UNIMARC alkalmazása képessé teheti a nemzeti bibliográfiai szervezeteket arra, hogy rekordjaik nemzetközi cseréje során csak két konverziót kelljen végrehajtaniuk. A nemzeti formátum átalakítása UNIMARC-ba és az UNIMARC-ból a nemzeti formátumba való átalakítás felváltja a MARC formátumban kapott rekordok különböző nemzeti formátumokba való konverzióját.

/Advanced Technology Libraries, 14. köt. 10. sz. 1985. p. 9./

(Hegedűs Péter)